

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/5483
Karar No : 2008/6798

Davacı : **Tarpam Tar. Turz. Taş. Temiz Araştırma Reklam Pazarlama**
Hizmetleri Müşavirlik A.Ş.

Vekili : Av. Emre **Hamza** Gacar
Sümer-2 Sokağı No:33/3 Kızılay - ANKARA

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent **Plaza** B 3 Blok Bilkent - ANKARA

Vekili : Av. Meltem Türkoğlu- Aynı adreste

İstemin Özeti : Rekabet Kurulu'nun, davacının **Uzel** Makine Sanayi A.Ş. (Uzel A.Ş.) ile ilgili şikâyet konusu ettiği iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı yolundaki **03.08.2006** tarih ve **06-57/726-213** sayılı kararının; münhasır olmayan bölge sisteminde tüm bayilerin satış yetkilşrinin mutlak **olduğu**, bölgelerle sınırlandırılmayacağı, Uzel A.Ş. tarafından gönderilen 22.08.2005 tarihli yazıda; birden fazla bayinin aynı ilçede teşhirde traktör bulundurmasının kabul edilemeyeceğinin bildirildiği, bunun satış yetkisinin yer bakımından kısıtlandığını gösterdiği, başka bayilere mal vermeme gibi bir durumun söz konusu olmadığı, arz boykotunun üzerinden bir yıl geçmesine rağmen, **münhasırlık** sistemine **geçilmediği**, Uzel A.Ş.'nin diğer hiçbir bayisine mal teslimini durdurduğu yönünde yapılmış bir tespit bulunmadığı, Erzincan'da bir pancar çiftçisine yapılan traktör satışının Uzel A.Ş.'nin siparişlerini durdurması nedeniyle iptal edildiği ve bu traktörün sonradan Uzel A.Ş.'nin Erzincan bayisi tarafından satıldığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti: Taraflar arasında herhangi bir bayilik anlaşması imzalanmadığı, Ağustos 2005 öncesi dönemde sistemin, bayilerin faaliyet alanının açıkça tanımlanmamış olması ve davacının tüm Türkiye'ye gerçekleştirdiği satışlar nedeniyle münhasır bir yapı sergilemediği, bayilik ilişkisi davacı açısından 02.01.2006 tarihi itibarıyla sona ererken, Uzel A.Ş. açısından bayilik ilişkisinin Ağustos 2005 tarihi itibarıyla bitmiş olduğunun söylenebileceği, Uzel A.Ş.'nin aktif ve pasif satışları kısıtlama amacına yönelik davacıya ve diğer bayilere herhangi bir yaptırım uyguladığına ilişkin belge bulunamadığı, Ağustos 2005 ve izleyen aylarda davacının taleplerinin **karşılanamamasının** Uzel A.Ş.'nin üretim yoğunluğundan kaynaklandığı ve söz konusu teşebbüsün arz boykotu uyguladığı ya da eşit durumdaki alıcılara farklı şartlar ileri sürdüğüne ilişkin herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılamadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Cihançir CENGİZ'in Düşüncesi : Dosyanın incelenmesinden, Uzel A.Ş.'nin bayilerin faaliyet bölgesine ilişkin herhangi bir yönlendirme ya da yaptırım içinde olduğuna , ayrıca bir çok bayinin bölgeleri dışına satış yapmakta olduklarını ifade etmeleri nedeniyle Uzel A.Ş.'nin münhasır olmayan sistemde bayilere satış yapacakları bölgelere ilişkin sınırlamalar getirdiği iddiasına yönelik yeterli bilgi ve belgeye ulaşılamadığı, bununla birlikte

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : **2006/5483**
Karar No : 2008/6798

Ağustos 2005 tarihinden sonraki dönemde davacıya mal sağlanamaması durumunun aslında Uzel A.Ş.'nin o dönemde yaşadığı üretimle ilgili problemlerden kaynaklandığı ve aynı dönemde başka bayilerin de taleplerinin karşılanamadığı, **Ağustos-Ekim** 2005 döneminde üretim sıklığı yüzünden siparişleri karşılanamayan bayilerin bulunduğu, ön araştırma döneminde gerek Uzel A.Ş. bünyesinde yapılan yerinde incelemelerde gerekse bayilerle yapılan görüşmelerde Uzel A.Ş.'nin yeniden satış fiyatını tespit ettiğine yönelik herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılamadığı, Uzel A.Ş.'nin dağıtım sisteminin incelendiği ve münhasır dağıtım sisteminin olmadığı Ağustos 2005 ve münhasır dağıtım sistemine geçmek üzere çalışmalara başlanan Ağustos 2005 sonrası dönemde aktif/pasif satışların kısıtlanmadığı anlaşıldığından dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddi yolunda verilen dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Birqül KURT'un Düşüncesi : Dava, davacının şikayeti üzerine yapılan **önaraştırma** sonucu, soruşturma açılmasına gerek olmadığı yolunda tesis edilen 3.8.2006 tarihli ve **06-57/726-213** sayılı kararın iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Yasanın 27. maddesinin a) bendinde ;"Bu Kanunda yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya **re'sen** inceleme, araştırma ve **soruşturma** yapmak; bu Kanunda düzenlenen hükümlerin **ihlal** edildiğinin tespit **edilmesi** üzerine bu ihlallere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara **idari para cezaları** uygulamak" Kurulun görev ve yetkileri arasında sayılmış,

40. maddesinde; "Kurul, resen veya kendisine intikal eden **başvurular** üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup **olmadığının tespiti** için önaraştırma yapılmasına karar **verir...."** hükmü yer almış, 41. maddesinde ise; "Önaraştırma raporunun Kurula teslimini takip eden **10** gün içinde, Kurul elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek karar vermek üzere toplanır ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verir." düzenlemesi yapılmıştır.

4054 sayılı Yasanın 4. maddesinde (c) bendinde "Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması rekabeti engelleyici kararlar olarak belirtilmiştir.

Davacı, Uzel A.Ş. ile bayilik ilişkisinin devam ettirildiği halde Uzel A.Ş. tarafından, hali hazırda var olmayan münhasır bölge uygulamasına dayanarak, aktif ve pasif satışlarını yasaklanmadığı ve mal verilmesi taleplerini karşılanmadığı, tavsiye edilen satış fiyatının üzerinde satış yapmadıkları nedeniyle sözlü olarak uyarıldıkları, bu uygulamaların 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğunu belirtilerek şikayette bulunmuştur.

Yapılan önaraştırma sonucu; Massey Ferguson Services N.V. 1996 yılında satın alan AGCO International Ltd. ile Uzel A.S. arasında imzalanmış olan **9.5.1997** tarihli Lisans, Marka ve Tedarik Sözleşmesi uyarınca Uzel **A.Ş.'ye** Türkiye sınırları içinde; sözleşme konusu ürünlerin veya yedek **parçaların(traktörlerin)** Türkiye içinde kullanılmak üzere satışa sunmak

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/5483
Karar No : 2008/6798

için münhasır hak tanındığı, şikayetçi **Tarpam A.Ş.'nin** ise ülke genelinde 31 kooperatif ve bu kooperatiflere ait yaklaşık 300 satış **mağazasıyla** faaliyette bulunduğu, tüm satışlarını da pancar kooperatifi üyesi olan çiftçilere gerçekleştirmekte olduğu, Tarpam A.Ş.'nin istemi üzerine, Uzel A.Ş. fabrikasından talebin kaynaklandığı bölgeye gönderildiği, dolayısıyla Uzel A.Ş. tarafından üretilen traktörlerin yeniden satışının Tarpam A.Ş. tarafından gerçekleştirildiği ürünün ise doğrudan Uzel A.Ş. tarafından nihai kullanıcıya teslim **edildiği, Tarpam A.Ş.'nin** diğer yandan ise Uzel A.Ş. zaman içinde buldukları bölgede satış faaliyetlerini yürüten **120** tane bayi oluşturulduğu, böylece Uzel A.Ş. dağıtım sisteminin ikili bir yapı gösterdiği, Ağustos 2005'e kadar olan dönemde davacı Tarpam ile Uzel A.Ş. arasındaki ilişkinin, diğer Uzel A.Ş. bayilerinde olduğu gibi herhangi bir sözleşme olmaksızın, geçmiş dönemlerdeki satış ilişkisine dayanarak devam ettiği, Tarpam A.Ş.'nin Uzel A.Ş.'nin satışları içindeki payının son yirmi yıl boyunca 0,3 olduğu, aldıkları traktörlerin trafik tescil işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla Uzel A.Ş. tarafından yetki belgelerinin gönderilen bayilerin faaliyet alanının açıkça tanımlanmamış olması ve Tarpam A.Ş.'nin tüm Türkiye'ye gerçekleştirdiği satışlar nedeniyle münhasır bir yapının bulunmadığı, Tarpam A.Ş.'nin karşılanmayan talepleri nedeniyle yapılan **yazışmalar** sonucu, 2.1.2006 tarihli Tarpam A.Ş. tarafından Uzel **A.Ş.'ye** çekilen **ihhtarname** ile **taraf** arasındaki bayilik ilişkisinin sona erdirildiği ve hali hazırda Tarpam A.Ş.'nin **bu başka marka** traktörün bayiliğini yapmakta olduğu tespit edilmiştir.

Şikayet kapsamında kapsamında, bayilerle yapılan **görüşmelerde, Uzel A.Ş.'nin** münhasır olmayan sistemde bayilere satış yapacakları bölgelere ilişkin **sınırlamalar getirdiği** iddiasına yönelik yeterli bilgi ve belgeye ulaşılmadığı, diğer yandan Tarpam A.Ş. tarafından yapılan başvuru ekinde yer alan ve Tarpam **A.Ş.'den** Uzel **A.Ş.'ye** gönderilen bazı yazışmalardan, Tarpam A.Ş.'nin sergilemek amacıyla Ankara'nın bazı ilçelerinde bulunan kooperatif mağazalarına traktör gönderdiği ancak Uzel A.Ş. yetkililerinin yazılı olarak traktör teshir yetkisi alınması gerektiğini ifade ettikleri münhasır bölge tahsisinin olmadığı bir dağıtım sisteminde bayinin satış yapacağı bölgenin sınırlanması anlamına gelen bu durumun, Uzel A.Ş.'nin dağıtım sistemini yeniden yapılandırma süreci içinde bulunması ve bu dönemde oluşturulacak yeni sistem içinde Tarpam A.Ş.'nin konumuna ilişkin tereddütlerden kaynaklandığı kanaatine varıldığı;

Uzel A.Ş.'nin Tarpam **A.Ş.'den** gelen taleplere cevap vermemesi ya da birbirini yanıltıcı çeşitli açıklamalarla Tarpam A.Ş.'nin siparişlerini **karşılama**masının esasen Uzel A.Ş.'nin o dönemde yaşadığı üretimle ilgili problemlerden kaynaklandığı ve aynı dönemde diğer bayilerin de taleplerinin karşılanamadığının tespit edildiği, öte yandan bu durumun, Uzel A.Ş.'nin Tarpam A.Ş. ile ilişkisini **sonlandırma** sürecinde olmasından da kaynaklandığı,

Uzel A.Ş. bünyesinde yapılan yerinde incelemelerde gerekse bayilerle yapılan görüşmelerde Uzel A.Ş.'nin yeniden satış fiyatını tespit ettiğine yönelik herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılmadığı, bayiler genel olarak tavsiye edilen satış fiyatını göz önünde bulundurarak satış fiyatlarını belirlediklerini, Uzel A.Ş.'nin fiyat konusunda kendilerine yönelik

T.C.
DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2006/5483

Karar No : 2008/6798

herhangi bir yönlendirme ve yaptırımı bulunmadığını ifade ettikleri, bununla birlikte, Uzel A.Ş.'in telefonla Tarpam A.Ş.'ye düşük fiyatla satış yapılmaması yönünde şikayette bulunduğu iddiasının doğru olduğu kabul edilse dahi, bu iddianın genel olarak dağıtım sisteminde geçerli olduğunu kabul etmenin mümkün olmadığı sonuçlarına ulaşılarak dava konusu, soruşturma açılmasına gerek olmadığı yolundaki kararın alındığı anlaşılmıştır.

Dağıtım kavramıyla, bir malın üretiminden nihai kullanıcıya **erişinceye** kadar kâr ettiği yolda gerçekleşen tüm ilişkiler, faaliyetler ve yöntemler ifade edilmekte, " Dağıtıcı" ise, başka bir işletmeciye ait malların sürümünü desteklemeyi üstlenen işletmeci olarak tanımlanmaktadır.

Dağıtım sözleşmesinin bir tarafında sağlayıcı ki bu bir üretici, toptancı, ithalatçı ya da bir dağıtım şirketi olabilir, diğer tarafında ise toptan ya da perakende satıcı, daha genel bir ifadeyle dağıtıcı **bulunur.Tüm** dağıtım sözleşmelerinin ortak özelliği, bir dağıtım sisteminin unsurunu oluşturmalarıdır.

Kendi adına ve hesabına ürünler satın alarak, bunları tekrar satan kişiler satıcılarıdır. Ancak, birçok durumda bu dağıtım faaliyeti, ilgili malların sağlayıcısı ile uzun süreli sözleşme temeline dayanır. Bu sözleşme dolayısıyla, satıcı, sadece sağlayıcının mallarını alıp satmaktan çok, onun dağıtım sistemine dahil olur. Böyle bir durumda bayiden bahsedilir. Bayii **kendi** adına ve hesabına malları dağıtmayı ve sürümlerini artırmayı sürekli olarak **üstlenen bağımsız** işletmeci" olarak tanımlanabilir.

Bir dağıtım sözleşmesinin bayilik sözleşmesi olarak kabul **edilebilmesi için dağıtıcı** lehine münhasır satış (dağıtım) hakkının verilmesi zorunlu değildir.

Önaraştırma sonucunda, şikayet ile ilgili dağıtım sisteminin maddi yapısı **incelenerek**, genel olarak yazılı sözleşmeye dayalı **olmadan** satış yapıldığı ve münhasır **olmadığı**, saptanmış ise de; yazılı sözleşme olmaksızın dağıtım yapmış olan şikayetçi şirketin, bu dağıtım sistemindeki yerinin; rekabet hukuku açısından dağıtım sözleşmeleri çerçevesinde belirlenerek , şikayete konu uygulamaların bu çerçevede, özellikle de münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması suretiyle rekabet ihlâli oluşturup oluşturmadığının ortaya konulmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, **şikayetçi** olan davacı şirketin dağıtım sistemindeki durumunun rekabet hukuku açısından incelenerek, bu çerçevede uygulamaların değerlendirmesi ve ulaşılan sonuca göre soruşturma açılıp açılmamasına karar verilmesi gerekirken, noksan incelemeye dayalı olarak alınan kararda bu nedenle hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu işlemin iptali gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için önceden belirlenen 14.10.2008 tarihinde davacı vekili **Av. Emre Hamza Gacar'ın**, davalı Rekabet Kurumu vekili **Av.Meltem Türkoğlu'nun** geldikleri, Danıştay Savcısı'nın hazır bulunduğu görülmekle açık

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2006/5483

Karar No : 2008/6798

duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun söz verilip dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra, taraflara son kez söz verilip duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, gereği görüldü:

Dava, Rekabet Kurulu'nun, davacının Uzel Makine San. A.Ş. ile ilgili şikâyet konusu ettiği iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı yolundaki 03.08.2006 tarih ve **06-57/726-213** sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında **Kanun'un 1 .maddesinde**, bu Kanun'un amacının, "mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak" olduğu belirtilmiş, anılan Kanununun 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarının ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışların, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemlerin bu Kanun kapsamına girdiği belirtilmiş, 3. maddesinde, Teşebbüs, "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" olarak tanımlanmış, Yasa'nın 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaların, uyumlu eylemlerin ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, 6. maddesinde de; bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, Yasa'nın 16/2 maddesinde ise, bu Yasa'nın 4. ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği sabit olanlara, yasa maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Kanun'un 27. maddesinin (a) bendinde, bu Yasa'da yasaklanan faaliyetler ve hukukî işlemler hakkında, başvuru üzerine veya re'sen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanun'da düzenlenen hükümlerin ihlâl edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlâllere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idarî para cezaları uygulamak Rekabet Kurulu'nun görevleri arasında sayılmıştır.

2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik, Dikey Anlaşmalara İlişkin 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nin 4. maddesinde anlaşmaları grup muafiyeti kapsamı dışına çıkararak sınırlamalara yer verilmiş, söz konusu maddenin (b) bendinde alıcıya söz konusu ürünleri satacağı bölge ya da müşterilere ilişkin olarak; alıcının **müşterilerince**

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2006/5483

Karar No : 2008/6798

yapılacak satışları kapsamaması kaydıyla, sağlayıcı tarafından kendisine veya bir alıcıya tahsis edilmiş münhasır bir bölgeye ya da münhasır müşteri grubuna yapılacak aktif satışların; toptancı seviyesinde faaliyet gösteren alıcının son kullanıcılara yönelik satışlarının; bir seçici dağıtım sistemi üyelerinin yetkili olmayan dağıtıcılara satış yapmalarının; birleştirilmek amacıyla tedarik edilen parçaların söz konusu olması halinde, alıcının bunları üretici konumundaki sağlayıcının rakiplerine satmasının kısıtlanması şeklinde sınırlamalar getirilebileceği belirtilmiştir.

Buna göre, yukarıda sayılan sınırlamalar dışında bölge ya da müşterilere yönelik herhangi bir kısıtlama getirilmesinin sözleşmeyi grup muafiyetinden çıkaracağı anlaşılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, davacı şirketin **1958** yılında Türkiye Şeker Fabrikaları **A.Ş.**, Şekerbank T.A.Ş. ve Pancar Ekicileri **İstihsal** Kooperatifi tarafından Pancar Ekicileri Birliği A.Ş. unvanı ile kurulduğu, söz konusu şirketin en büyük faaliyet alanının pancar çiftçisine yapılan traktör satışlarını kapsadığı, bu bağlamda şirketin 1960 yılından bu yana **Massey Ferguson** marka traktörlerin dağıtım işi ile uğraştığı, **1970** yılından itibaren ise aynı markanın ithalatçısı olan Uzel A.Ş. ile bayilik sözleşmesi imzalanarak **Massey Ferguson** markalı traktörlerin dağıtımına devam edildiği, bu tarihten sonra yeniden bir **bayilik sözleşmesi** olmaksızın Uzel A.Ş. ile bayilik ilişkisinin devam ettirildiği, bununla birlikte 2005 yılının **Ağustos** ayından itibaren Tarpam A.Ş.'nin faaliyet alanının Ankara bölgesindeki **birkaç ilçe** ile sınırlandırıldığı, bu ilçeler dışında noktalara yapılacak aktif ve **pasif satışların sonlandırılmasının** sözlü olarak kendilerinden talep edildiği, aynı nedenle Uzel A.Ş.'den sipariş edilen traktör taleplerinin karşılanmadığı, bu uygulamanın nedeninin Uzel A.Ş. tarafından, münhasır bölge uygulamasına geçilecek olması şeklinde kendilerine belirtildiği, halihazırda olmayan münhasır bölge uygulamasına dayanarak davacının aktif ve pasif satışlarının yasaklanmasının ve aynı zamanda traktör taleplerinin **karşılanmamasının** 4054 sayılı Kanun'a aykırı uygulamalar olduğu, aynı zamanda Uzel A.Ş. tarafından kendilerine pek çok defa, tavsiye edilen satış fiyatının üzerinde satış yapılmaması nedeniyle sözlü uyarıda bulunduğu yönündeki iddialarını içeren ve Rekabet Kurumu kayıtlarına 13.03.2006 tarihinde giren şikâyet başvurusu üzerine yapılan önaraştırma sonucunda dava konusu Kurul kararıyla dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Önaraştırma sürecinde yapılan incelemelerde; davacının (o tarihte Pancar Ekicileri Birliği A.Ş.) 1961 yılında Uzel A.Ş.'nin ürettiği Massey Ferguson marka traktörlerin satışı için anlaşma yaptığı, Ocak **1971'de** Uzel A.Ş. tarafından davacıya bir sözleşme taslağı sunulduğu ancak Tarpam **A.Ş.'den** alınan bilgiye göre taraflar arasında herhangi bir bayilik anlaşmasının imzalanmadığı, bununla birlikte Uzel A.Ş.'nin, satılan ürünlerin trafik tescil işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla diğer Uzel A.Ş. bayilerine gönderildiği gibi davacıya da anılan şirketin Massey Ferguson marka traktörleri satmaya yetkili olduğunu gösterir yıllık yetki belgesi

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2006/5483

Karar No : 2008/6798

sağladığı, dolayısıyla, Ağustos 2005'e kadar olan dönemde taraflar arasındaki ilişkinin herhangi bir sözleşme olmaksızın, geçmiş dönemlerdeki satış ilişkisine dayanarak devam ettiği, yıllar içerisinde Uzel A.Ş.'nin, traktör talebinin artışıyla birlikte çeşitli bölgelerde bayilikler oluşturmaya başladığı, dolayısıyla, daha önceleri sadece davacı tarafından satılan traktörlerin Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde yerleşik bayiler aracılığıyla da satışa sunulduğu, söz konusu bayilerin satış amaçlı olarak mağazada çeşitli model ürünleri bulundurduğu, mağazada bulunmayan ürünlerin talep edilmesi halinde Uzel A.Ş.'den malı tedarik ettiği ve Uzel A.Ş. ürünlerinin nihai kullanıcıya satışını gerçekleştirdiği, bayiliklerin oluşturulmasından günümüze kadar geçen dönemde Uzel A.Ş.'nin bayileri ile ilişkisinin davacı ile olduğu gibi genel ticari teamüllere dayandığı ve birçok bayi bakımından herhangi bir yazılı bayilik sözleşmesi olmaksızın sözlü olarak yürütüldüğü, bununla birlikte bayilere, aldıkları traktörlerin trafik tescil işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla Uzel A.Ş. tarafından yetki belgeleri gönderildiği, Uzel A.Ş. tarafından bayilere sağlanan yetki belgelerinin bayilik ilişkisini ortaya koyan sözlü anlaşma dışındaki neredeyse tek belge niteliği taşımakla birlikte, kimi zaman bayiliği sona erdirilmiş fakat elinde sınırlı sayıda Massey Ferguson marka traktör bulunan kimselere de trafik tescil işlemlerinin yapılabilmesi amacıyla şasi numarası bazında yetki belgesi sağlandığı, ancak bu belgelerde "yetkili Massey Ferguson bayi olarak tayin edilmiştir" ifadesinin yer almadığı ve sadece belirtilen şasi numaralı traktörlerin satışı için bayinin yetkili kılındığının dile getirildiği, bu belgelerin verilmemesi durumunda, alıcının traktör tescil işlemlerini yapmamasını mümkün olmadığı, sürekli olarak şasi numarası bazında yetki verilmesinin zor yahut işlevsiz olacağı durumlarda yıllık bazda yetki belgesi verildiği gibi, bayilik ilişkisi yıllar önce sona ermiş kişilere bile elde kalan traktörlerin satımının yapılabilmesi amacıyla şasi numarası bazında yetki belgesi verildiği, mevcut durumda Uzel A.Ş.'nin traktör satışıyla işigal eden 120 bulunduğu, Uzel A.Ş.'nin tüm bayileri ile imzaladığı herhangi bir bayilik sözleşmesi bulunmadığından bayilerin faaliyet alanlarının, bayi ve Uzel A.Ş. tarafından onaylanmış belgelerle ortaya konmadığı, bununla birlikte bayilerin gönderilen yetki belgelerinde belirtilen faaliyet alanlarında aktif satış yaptıkları ve talep gelmesi halinde yakın bölgelere de traktör gönderdikleri, raporlarca görüldüğü tüm bayilerin faaliyet alanlarını yetki belgelerinde belirtildiği şekilde tanımladıkları ve bölge dışından gelen talepleri de karşıladıklarını ifade ettikleri, buna ek olarak bazı bayilerin çeşitli sebeplerle (tedavi amaçlı, akraba ziyareti, kurbanlık hayvan satışı) bölgelerine gelen çiftçilerin fiyatı uygun bulması halinde kendilerinden alım yaptığını ve faaliyet alanlarından çok uzak bölgelere dahi traktör sattıklarını belirttikleri, davacı ile Uzel A.Ş. arasındaki anlaşmazlığın başladığı Ağustos 2005 dönemine kadar, davacının bir anlamda kendini bayiler üstünde tüm Türkiye'ye traktör satışı yapabilen genel bir dağıtıcı olarak konumlandığı, 09.05.1997 tarihli Lisans, Marka ve Tedarik Sözleşmesi'nin 2.1 (e) maddesine göre, AGCO tarafından Uzel A.Ş.'ye Türkiye sınırları içinde; sözleşme konusu ürünleri veya yedek parçaları Türkiye içinde kullanılmak üzere satışa sunmak için münhasır hak tanındığı, Uzel A.Ş.'nin münhasır bölge sistemine geçmesi durumunda,

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2006/5483

Karar No : 2008/6798

davacının Türkiye'nin herhangi bir yerinden gelen pancar ekicileri kooperatifinin talebini karşılayamayacağı, Ağustos 2005'te traktör teşhiri ile başlayan anlaşmazlıkların, davacının karşılanmayan talepleri ile devam ettiği ve nihayetinde noter kanalı ile yapılan yazışmalar sonucu 02.01.2006 tarihli davacı tarafından Uzel A.Ş.'ye çekilen ihtarname ile taraflar arasındaki bayilik ilişkisinin sona erdiği, halihazırda davacının "Kioti" markalı traktörlerin bayiliğini yaptığı, 09.11.2005 tarihli davacı tarafından Uzel A.Ş.'ye noter kanalı ile gönderilen ilk ihtarnamede davacının geçmişteki Uzel A.Ş. ile olan ilişkileri dikkate alındığında diğer bayilerden farklı bir statüde olduğunun, Türkiye genelinde satışa yetkili olduğunun, Uzel A.Ş.'nin yeni bayilikler verilirken bu durum hakkında bayilere bilgi vermemesinin davacı şirketi bağlamayacağına belirtildiği, ayrıca, Ekim 2005'te traktör siparişlerinin karşılanmadığının, Erzincan'daki çiftçi için davacı şirket üzerinden verilmeyen traktörün, Erzincan'daki bayiye verilerek aynı çiftçiye satıldığının, bu durumun Tarpam A.Ş.'nin güvenirliliğini sarstığının, siparişlerin karşılanmaması devam ederse başka marka traktörlerin teminine gidileceğinin ifade edildiği, 09.11.2005 tarihli ihtarnameye cevap verilmemesi üzerine 23.11.2005 tarihli ihtarname ile önceki ihtarnameye 28.11.2005 tarihine kadar cevap verilmediği taktirde bayilik sözleşmesinin fesh edileceğinin belirtildiği, bu gelişmeler üzerine Uzel A.Ş. tarafından davacıya gönderilen 14.12.2005 tarihli bildirimde; Uzel A.Ş.'nin üretim ve satış programının dolu olması ve mevcut iş yükü sebebiyle tüm taleplere anında cevap veremediğinin, politikaları gereği taleplerin yoğun olduğu dönemde teşviklerin daha fazla olması yönünden bayilerden gelen talepleri karşılamaya çalıştıklarının, pazardaki rakiplerin rekabetçi baskılarının Uzel A.Ş.'nin münhasır bayilik ağı kurmaya zorladığının ve münhasır ağı oluşturulana kadar pazara gelişigüzel satışlarını durdurduklarının, münhasır bayilik ağı oluşturulduğunda yeni sistemdeki davacının yerinin ayrıca karşılıklı olarak görüşülebileceğinin, bu kısa ara dönemde istenirse bayilerden traktör temin edilebileceğinin ifade edildiği, 02.01.2006 tarihli davacıdan Uzel A.Ş.'ye gönderilen ihtarnamede ise Uzel A.Ş.'nin iddialarının kabul edilmeyerek, 28.11.2005 tarihine kadar cevap verilmediği için aralarındaki sözleşmenin fesh edildiğinin bildirildiği hususlarının tespit edildiği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda, Uzel A.Ş.'nin bayilerin faaliyet bölgesine ilişkin herhangi bir yönlendirme ya da yaptırım içinde olduğuna, ayrıca bir çok bayinin bölgeleri dışına satış yapmakta olduklarını ifade etmeleri nedeniyle Uzel A.Ş.'nin münhasır olmayan sistemde bayilere satış yapacakları bölgelere ilişkin sınırlamalar getirdiği iddiasına yönelik yeterli bilgi ve belgeye ulaşılamadığı, bununla birlikte Ağustos 2005 tarihinden sonraki dönemde davacıya mal sağlanamaması durumunun aslında Uzel A.Ş.'nin o dönemde yaşadığı üretimle ilgili problemlerden kaynaklandığı ve aynı dönemde başka bayilerin de taleplerinin karşılanamadığı, Ağustos-Ekim 2005 döneminde üretim sıkışıklığı yüzünden siparişleri karşılanamayan bayilerin bulunduğu, ön araştırma döneminde gerek Uzel A.Ş. bünyesinde yapılan yerinde incelemelerde gerekse bayilerle yapılan görüşmelerde Uzel A.Ş.'nin yeniden satış fiyatını tespit ettiğine yönelik herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılamadığı, Uzel A.Ş.'nin

T.C.
DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2006/5483

Karar No .2008/6798

dağıtım sisteminin incelendiği ve münhasır dağıtım sisteminin olmadığı Ağustos 2005 ve münhasır dağıtım sistemine geçmek üzere çalışmalara başlanan Ağustos 2005 sonrası dönemde aktif/pasif satışların kısıtlanmadığı anlaşıldığından dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddi yolunda verilen dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Her ne kadar, davacı tarafından Uzel A.Ő.'nin başka bayilerine mal vermemesi gibi bir durumun söz konusu olmadığı iddia edilmişse de, Rekabet Kurumu'nun savunma dilekçesi ekinde gönderdiği belgelerden Uzel A.Ő.'nin başka bayilerinin de bazı siparişlerini karşılayamadığı, dolayısıyla bu durumun davacıya özgü bir uygulama olmadığı görülmektedir.

Öte yandan, Erzincan'da bulunan bir müşteriye yapılan traktör satışının Uzel A.Ő.'nin siparişleri durdurması nedeniyle iptal edildiği ve müşteri tarafından talep edilen traktörün sonradan Uzel A.Ő.'nin Erzincan bayisi tarafından satıldığı belirtilmekteyse de, serbest piyasa koşullarında, Uzel A.Ő.'nin, tercihini sözleşmeli bayisinden yana kullanarak satışlarını bu bayiye yaptırmasının yadırganamayacağı kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.100,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, 14.10.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Orhun	Suna	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	YET	TÜRKOĞLU	KARAKAYA	ÖDEN

Yargılama Giderleri

Toplam Harç	45,80.-YTL
Posta Ücreti	<u>38,00.-YTL</u>
Toplam	83,80.-YTL

